

Οι εξελίξεις στο Ελληνικό και στο Παράκτιο Μέτωπο

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελείται από εκτενή αποσπάσματα απ' την τοποθέτηση της Αφροδίτης Αυγερινού, μέλους της διοίκησης του πανελλαδικού Συλλόγου Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ) στην ημερίδα της Πανεπιστημονικής Μηχανικών, με θέμα «Χρήσεις γης: Για ποιον;», που πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 11 Ιούλη.

***

Για να προσεγγίσει κανείς το θέμα των διάφορων αναπτυξιακών σχεδίων στις παραλίες της Αττικής πρέπει να δει τη «μεγάλη εικόνα», αφού πρόκειται για ένα «**τεράστιο παζλ επενδυτικών σχεδίων σε εξέλιξη**», που περιλαμβάνει, εκτός απ' την πώληση του «Ελληνικού», τις επενδύσεις με την ιδιωτικοποίηση και τις αλλαγές στο Λιμένα Πειραιά και την παραχώρηση - ιδιωτικοποίηση περιοχών προς ανάπλαση σε ολόκληρη την έκταση από το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας μέχρι το Σούνιο, οι σημαντικότερες εκ των οποίων είναι ο **Φλοίσβος**, με την παραχώρηση της Μαρίνας Φλοίσβου το 2002 και για διάρκεια 40 χρόνων στην εταιρεία «LAMDA Flisvos Marina S.A.» του ομίλου Λάτση, το **Πολιτιστικό πάρκο Ιδρύματος Σ. Νιάρχου** (στο Δέλτα Φαλήρου), έκτασης 243 στρεμμάτων που βρίσκεται στο στάδιο της κατασκευής (ανάδοχος «ΤΕΡΝΑ») και θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2015 με την κατασκευή του νέου κτιρίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης, της μόνιμης στέγης της Λυρικής Σκηνής, τις αναπλάσεις στο **Φαληρικό Ορμο** και τον **Αστέρας Βουλιαγμένης**.

Σε ό,τι αφορά το χώρο του **πρώην Αεροδρομίου στο Ελληνικό**, πρόκειται για 6.240 στρέμματα γης, 960 στρέμματα παραθαλάσσιας ζώνης και 3,5 χλμ. ακτογραμμής. Ο Ν.4062/2012 ενοποίησε το αεροδρόμιο Ελληνικού με την παραλιακή έκταση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων του Αγίου Κοσμά ως ενιαίο χώρο αξιοποίησης, έδωσε το πράσινο φως στην παραχώρηση της περιοχής σε μονοπωλιακούς ομίλους, εξασφαλίζοντας τους απόλυτη ελευθερία αναφοράς με το είδος των χρήσεων που θα επιλέξουν να αναπτύξουν στην εν λόγω περιοχή. Ανοίξε το δρόμο για μεγάλης έκτασης επεμβάσεις στην ακτογραμμή και στον αιγιαλό, δίνοντας τη δυνατότητα επιχωματώσεων και κατασκευών μέσα στη θάλασσα.

Η ευρύτερη σημασία αυτών των σχεδίων

Κάθε νομοθετική ρύθμιση υποτάσσεται στην κατεύθυνση αλλαγών στις χρήσεις γης για την εξυπηρέτηση αυτών των επενδυτικών σχεδίων. Τρανταχτό παράδειγμα το επίμαχο **νομοσχέδιο για τον αιγιαλό**, που έρχεται να ολοκληρώσει ό,τι ξεκίνησε ο επενδυτικός νόμος του fast track, παραχωρώντας τη δυνατότητα στους ομίλους να επεκταθούν στις ελεύθερες παραλίες και να μεταβάλλουν τη χρήση των αιγιαλών σε περιοχές «φιλέτα», όπως είναι το Ελληνικό, ο Αστέρας Βουλιαγμένης, η Ανάβυσσος. Έτσι, για παράδειγμα, η επένδυση στο Ελληνικό θα έχει τη δυνατότητα να επέμβει στη μέχρι σήμερα ελεύθερη παραλία της Λ. Ποσειδώνος και του Αγίου Κοσμά, να αποκλείσει την ελεύθερη πρόσβαση.

Βεβαίως, τα μεγαλεπήβολα αυτά επενδυτικά σχέδια έχουν ταυτόχρονα **έντονα ανταγωνιστικό χαρακτήρα**, ενώ αντανακλούν ταυτόχρονα και ευρύτερες αντιθέσεις ανάμεσα σε μονοπωλιακούς ομίλους και ιμπεριαλιστικά κέντρα. Η διαπάλη αυτή εκτείνεται από το Θριάσιο έως το Σούνιο και περιλαμβάνει το παράκτιο μέτωπο της Αττικής.

Την ίδια ώρα, η παρέμβαση στον Πρώην Ιππόδρομο του Ιδρύματος Σ. Νιάρχου, το οποίο έχει ισχυρούς δεσμούς με τις ΗΠΑ, έχει ευρύτερο στρατηγικό χαρακτήρα που επεκτείνεται στο αστικό εποικοδόμημα. Η Εθνική Βιβλιοθήκη εγκαταλείφθηκε από το κράτος συνειδητά στο έλεος του χρόνου, έχοντας 11 χρόνια να κάνει αγορά βιβλίων. Είναι σαφές ότι η κατοχή και διαχείριση του ψηφιοποιημένου αρχείου 1 εκατομμυρίου βιβλίων διευκολύνει τον έλεγχο της πνευματικής,

Για τους εργαζόμενους πρέπει να είναι καθαρό ότι δεν μπορεί να υπάρξει χωροταξικός σχεδιασμός που να ωφελεί ταυτόχρονα το λαό και τους ανταγωνιζόμενους μονοπωλιακούς ομίλους

επιστημονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και της νέας δημιουργίας μέσα από τον έλεγχο της πρόσβασης.

Οι κερδισμένοι και οι χαμένοι

Προκειμένου να φωτιστεί η αλήθεια και συνεπώς η διέξοδος από τη σκοπιά των συμφερόντων της εργαζόμενης πλειοψηφίας είναι κρίσιμο να απαντηθούν τα πραγματικά ερωτήματα: **Ποιος ωφελείται; Ποιες ανάγκες εξυπηρετεί**, όχι αποκλειστικά το σχέδιο «Ελληνικό» αλλά συνολικά ο σχεδιασμός της άρχουσας τάξης για την ανάπτυξη.

Στην ουσία εξετάζουμε την **παράδοση του παραλιακού μετώπου της Αττικής, μιας ακτογραμμής σημαντικής έκτασης, μέσα στον αστικό ιστό της πρωτεύουσας, σε μονοπωλιακούς ομίλους, με το Ελληνικό και το Φαληρικό Δέλτα να αποτελούν τις δύο στρατηγικού χαρακτήρα αναπλάσεις** που εντάσσονται στο σχέδιο της άρχουσας τάξης για την καπιταλιστική ανάπτυξη των επόμενων δεκαετιών στο λεκανοπέδιο της Αττικής, με εγκατάσταση μεικτών χρήσεων (εμπορικές, τουριστικές, αθλητικές, πολιτιστικές, πολυτελούς αναψυχής, τεχνολογίας κλπ.).

Ο σχεδιασμός της ανάπτυξης υποτάσσεται στα συμφέροντα των επιχειρηματικών ομίλων για τη διασφάλιση της κερδοφορίας τους. Για τους εργαζόμενους προϋποθέτει συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, απαρέγκλιτη εφαρμογή των μέτρων, σχετική εξαθλίωση.

Με βάση αυτό το πρόταγμα σχεδιάζονται οι χρήσεις που προβλέπεται να εγκατασταθούν στην παραλιακή ζώνη με το παράδειγμα του Ελληνικού να είναι αποκαλυπτικό: Σχεδιάζουν μια πολιτεία για υψηλά βαλάντια, με καζίνο και υπερπολυτελή ξενοδοχεία μέσα σε καταπράσινες διαδρομές με φόντο τη θάλασσα του Σαρωνικού. Η ψυχαγωγία τουριστών «υψηλού επιπέδου» αποκλείει, στην πράξη, την πρόσβαση των λαϊκών στρωμάτων της Αττικής στο Θαλάσσιο Μέτωπο (είτε μέσω εισιτηρίου εισόδου σε έναν κλειστό χώρο είτε μέσω απαγορευτικών τιμών στις παρεχόμενες υπηρεσίες).

Οι **ελάχιστες θέσεις εργασίας** που υπόσχονται είναι με μισθό «βοήθημα» και δικαιώματα που να διασφαλίζουν την ανταγωνιστικότητα της επένδυσης έναντι άλλων «γειτονικών τουριστικών προορισμών». Οι εργασιακές σχέσεις μηχανικών και οικοδόμων στο εργοτάξιο στο Φαληρικό Δέλτα αποδεικνύουν το λόγο του αληθές. Η επιδείνωση των όρων εργασίας των ξενοδοχοϋπαλλήλων και η στασιμότητα των μισθών τους, παρά τη σημαντική ανάπτυξη του συγκεκριμένου κλάδου, αποδεικνύουν πως η καπιταλιστική ανάπτυξη δεν είναι ανάπτυξη για όλους.

Η κάλπικη και η ρεαλιστική διέξοδος για το λαό

«Αποτελούν όμως απάντηση από την οπτική των λαϊκών αναγκών οι **"εναλλακτικές" που διατείνονται ότι μπορεί να μείνει "και η πίτα ολόκληρη και ο σκύλος χορτάτος"**»;

Η βασική εναλλακτική για το Ελληνικό, που προτείνει και ο **ΣΥΡΙΖΑ**, ήταν η σχετική μελέτη του ΕΜΠ. Η μελέτη αυτή, ενώ σωστά εστίαζε στην αξιοποίηση του υπάρχοντος κτιριακού δυναμικού, τη σταδιακή υλοποίηση έργων πρασίνου χαμηλού κόστους και δράσεων που αναδεικνύουν ταυτόχρονα τις δυνατότητες που υπάρχουν για αξιοποίηση του χώρου με γνώμονα τις λαϊκές ανάγκες, στο δια ταύτα κινούταν στην αντίπερα όχθη, **πατώντας στη λογική του «μικρότερου κακού»**, που συνοψίζεται στο σύνθημα **«αξιοποίηση αλλά όχι πλιάτσικο»**.

Η πρόταση αυτή **αποδέχεται την εμπορευματοποίηση** και τη **χωροθέτηση εμπορικών χρήσεων** τοπικού ή μητροπολιτικού χαρακτήρα αναψυχής κλπ. ως μοναδικό τρόπο για τη συντήρηση του πάρκου και πρότεινε την εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου με στόχο την αυτοχρηματοδότηση. Προτάσεις αυτού του τύπου, **στο όνομα της αναγκαιότητας δημιουργίας πάρκου, καλούν τους εργαζόμενους να δεχτούν τη μερική ιδιωτικοποίησή του για τη χρηματοδότηση του έργου**, ενώ η παραχώρηση της διαχείρισης στην Τοπική Διοίκηση, **η λεγόμενη «δημοτικοποίηση»** που προτείνει και ο ΣΥΡΙΖΑ, χωρίς να προσδιορίζεται ποιος θα πληρώσει τα αναγκαία έργα μετατροπής και συντήρησης, οδηγούν σε **νέα «ανταποδοτικά» χαράτσια**.

Προβάλλουν συχνά το φόβητρο της πλήρους τσιμεντοποίησης των χώρων για να εμφανίσουν ως φιλολαϊκή την πρόταση της «ήπιας τουριστικής ανάπτυξης» απ' το μεγάλο κεφάλαιο. Ορισμένες νησίδες πρασίνου, που ενδέχεται να υπάρξουν, για παράδειγμα στο Φαληρικό Δέλτα, δε μεταβάλλουν το χαρακτήρα της ανάπτυξης με γνώμονα τις ανάγκες του μεγάλου κεφαλαίου στην περιοχή. Αλλωστε, η τουριστική ανάπτυξη πολυτελείας, που προβλέπεται στην περιοχή, χρειάζεται και τέτοιες υποδομές.

Τελικά, **δυνάμεις όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, που κινούνται εντός των τειχών της εξουσίας των μονοπωλίων και της ΕΕ, δεν μπορούν να αμφισβητήσουν τη στρατηγική της ανταγωνιστικότητας**. Τελικά, υποκλίνονται στην «υγιή» επιχειρηματικότητα. Επιχειρούν να πείσουν τους εργαζόμενους ότι μπορούν να συνυπάρξουν αρμονικά τα επενδυτικά σχέδια και τα κέρδη των ομίλων με την ικανοποίηση των αναγκών τους, αρκεί ν' αλλάξει ο κυβερνητικός διαχειριστής.

Όμως, δεν μπορεί να υπάρξει χωροταξικός σχεδιασμός που να ωφελεί ταυτόχρονα το λαό και τους ανταγωνιζόμενος μονοπωλιακούς ομίλους. Δεν μπορεί να υπάρξει «φιλολαϊκή νησίδα αναψυχής στο Ελληνικό», στο Φαληρικό Δέλτα, στο Παράκτιο Μέτωπο δίχως οργάνωση της σύγκρουσης και ρήξης με τους επιχειρηματικούς ομίλους και το κράτος τους.

Τα νέα αντιλαϊκά σχέδια της κυβέρνησης, όπως τα νομοσχέδια για τους αιγιαλούς και τα δάση, που προετοιμάζονται και προωθούνται το επόμενο διάστημα, δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν αποσπασματικά. Αποτελούν κρίκους μιας ολόκληρης αλυσίδας νομοθετικών ρυθμίσεων που προωθούν την εμπορευματοποίηση της γης, μεταβάλλουν τις χρήσεις της προς όφελος του μεγάλου κεφαλαίου, υλοποιούν ευρωπαϊκές οδηγίες, που, επίσης, απαντούν στις ίδιες ανάγκες.

Γι' αυτό **το λαϊκό κίνημα πρέπει να απαιτήσει κατάργηση όλου του σχετικού νομοθετικού πλαισίου, να βαδίσει με γραμμή σύγκρουσης με τους ομίλους και το κράτος τους,** το αστικό κράτος.

Η αξιοποίηση για όλο το παραλιακό μέτωπο πρέπει να είναι ενταγμένη σε ένα συνολικό επιστημονικό κεντρικό σχεδιασμό της Αττικής στο πλαίσιο της εργατικής - λαϊκής εξουσίας και οικονομίας, που θα έχει στο επίκεντρό της τις λαϊκές ανάγκες και όχι τα συμφέροντα των μονοπωλιακών ομίλων. Είναι ο μοναδικός δρόμος που μπορεί να δώσει πραγματικά φιλολαϊκή λύση στο χωροταξικό σχεδιασμό της Αττικής και στην αξιοποίηση του Παράκτιου Μετώπου.

Αφροδίτη Αυγερινού

Μέλος της διοίκησης του Πανελλαδικού Συλλόγου Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ)